

Nr 214.

Herr **Bäcklund**, *angående löneförmånerna för vissa befattningshavare vid centralfängelset i Mariestad.*

I samband med fångvårdens övertagande år 1917 av Marieholms kungsgård invid Mariestad för dess brukande med fångar utökades tjänstemannakåren vid centralfängelset i Mariestad, under vars lydno kungsgården genom riksdagens beslut förlades, i sådan utsträckning, att mer än hälften av tjänstemännen ej kunde beredas bostad i kronans hus å kungsgårdens mark, som är belägen i Leksbergs socken av Skaraborgs län, utan måste dessa för sig och sina familjer förhyra bostäder i staden Mariestad.

Såsom lönereglementet vid denna tidpunkt föreskrev, måste fångvården till samtliga sina i privata bostäder boende befattningshavare utbetala bland annat hyresersättning enligt i orten gällande pris.

Ingendera av parterna, nämligen de, som i detta fall anvisades bostäder å kungsgården, eller de, som nödgades hyra i Mariestad, blevo emellertid nöjda med situationen. Och anledningen därtill var den mest förklarliga. De i Mariestad boende befattningshavarna fingo aldrig hyresersättning enligt ortens priser, och de i kronans hus å kungsgården bosatta hade oavsett hyresprisen all anledning att vara missnöjda med vad dess arbetsgivare *staten* i bostadshänseende beredde dem, enär bostäderna enligt av sakkunniga utfärdad besiktningsinstrument voro under all kritik. Situationen gav anledning till åtskilliga framställningar från kårens sida hos vederbörande, men först sedan statsrevisorerna i oktober 1919 anmärkt på förhållandena och tjänstemännen genom särskild skrivelse den 10 maj 1920 hänvänt sig till Kungl. Maj:t med sina bekymmer, ernåddes en ändring till det bättre.

Inför den vid denna tidpunkt inom statsförvaltningen skeende löneregleringen aktualiserades bostadsfrågan vid omskrivna fängelse ytterligare på grund av senare besannade rykten, att fängelset såsom liggande i landskommun skulle komma att i dyrortshänseende placeras en grupp lägre än det ett knappt stenkast därifrån liggande Mariestad med påföljd sålunda, att i nämnda stad boende, fängelset tillhörande tjänstemän måste vidkännas utgifterna i en dyrort, liggande högre än den, varefter de erhöilo avlöning.

Med hänsyn ej mindre härtill än även till den omständigheten, att i landskommunen Leksberg, varinom fängelset är beläget, ej funnos privata bostäder till uthyrning, gjorde befattningshavarna stora ansträngningar för att genom fångvårdsstyrelsens försorg få å kungsgården uppförda bostäder i sådan utsträckning, att samtliga vid anstalten tjänstgörande kunde däri inhysas.

Med en envishet, som näppeligen torde kunna tolkas såsom välvilja och intresse för sina underordnade, motsatte sig fångvårdsstyrelsen emellertid varje framställning i berört hänseende. Tiden förnöttes med resultatlösa skrivelser mellan kår och styrelse, vilket allt gav ortspressen anledning att orda i dessa förhållanden. Och så kom man fram till nyåret 1922, då fångvårdspersonalen enligt riksdagens beslut skulle avlönas i enlighet med tidigare för kommunikationsverken fastställd löneplan.

Härmed åstadkoms än större anledning till klagomål hos de vid fängelset tjänstgörande i staden Mariestad boende tjänstemän. Dessa skötes nämligen därigenom in i den befarade sämre ekonomiska ställningen i förhållande till sina i Leksbergs kommun i kronans hus bosatta kolleger, ty centralfängelset i Mariestad förklarades genom nådigt brev den 18 november 1921 vara, i fråga om avlöning till tjänstemän jämlikt avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, att anse såsom beläget å ort, som hänföres till ortgruppen C. inom den i § 9 av i verkets avlöningsreglemente angivna löneplan.

Situationen blev alltså att de i Mariestad bosatta befattningshavarna kommo att avlönas efter bemälda C-ort, ehuru de faktiskt existerade i D-ort, vartill Mariestad enligt allmänna dyrortsgrupperingen hänföres.

Till Mariestadsfängelset — som trots benämningen ligger i landskommunen Leksberg —, beläget inom en kommun, där enligt fängelsedirektörens och kommunalordförandens i Leksberg intyg privata bostäder ej finnas att förhyra, har förlagts en tjänstemannakår av 46 man. Denna kår har gjort allt vad i dess förmåga står för att i bostadshänseende bli placerad inom stationeringsorten och därigenom helt tillvinna sig värdet av tillförsäkrad lön. Dess strävan har delvis på grund av fångvårdsstyrelsens ringa tillmötesgående strandat, och 23 av dess medlemmar äro för närvarande hänvisade att bo i det en knapp minut från fängelset belägna Mariestad och vidkännas dess dubbelt höga skatter och avsevärt högre hyror m. m. utan att härför trots gjorda framställningar tillerkännas minsta vederlag, detta ehuru fångvårdsstyrelsen skriftligen medgivit att det för de befattningshavare, det här gäller, torde vara omkring tvåhundra kronor dyrare per år att vara bosatt i Mariestad än i Leksberg, där fängelset är beläget.

Det underliga med detta fall, varom framställning för rättelse tvenne gånger gjorts hos Kungl. Maj:t, är emellertid, att tjänstemännen utföra en hel del av sin tjänst i staden Mariestad. Posten hämtas således därifrån, förbindelse med länsstyrelsen och fängelsets alla leverantörer ledes dit, fångtransporter avhämtas där, liksom frivigna avföras vid dess station, jordbrukets produkter saluföras å dess torg, all mjölk hemforslas uteslutande till i staden boende kunder, gods hämtas och avföres till dess hamn och station, gårdens kreatur saluföras där och detta med rätta, då fängelset och kungsgården ligger invid stadsgränsen.

Fängelset har alltså knappast några förbindelser med Leksbergs kommun.

Det är endast underkastat densamma i ecklesiastikt och kommunalt hänseende.

Då nu fängelset själft är så bundet vid Mariestads-samhället och ovan berörda 23 befattningshavare av förhållandena *tvungits* bosätta sig där, borde, synes det mig, rättvisan kräva att denna personal erhåller lön efter boningsortens förhållande.

Det är särskilt betecknande, att då det gällt bereda bostäder i kronans hus, har det alltid varit de högst avlönade, som i första hand kommit i åtanke. Sålunda äro samtliga befattningshavare i befälsställning bosatta i den billigare orten Leksberg.

Här föreligger ett fall, där ett antal tjänstemän med jämförelsevis knappa löner avlönas efter en dyrort lägre än den de beträffande såväl skatte-, hyres- som samtliga övriga utgifter betala efter och nödgas bo i.

Fångvårdsstyrelsens obenägenhet att vilja tillstyrka en ändring till rättvisa härutinnan har slutligen inom fångvårdsmannakretsar synts som en indirekt bestraffningsform, då bostäder icke tillhandahålles. En förflyttning till centralfängelset i Maristad anses nämligen numera av fångvårdsmän som en kännbar prickning just på grund av den ekonomiska förlust, som därigenom åsamkas befattningshavaren.

Av statskontorets underdåniga utlåtande av den 6 juni 1923 (bil. I) framgår, att vissa billighetsskäl ansågs vara för handen för beredande åt dessa befattningshavare av någon ersättning för merkostnader som drabbat dem. Och ifrågasattes, att sådan ersättning under vissa förutsättningar skulle kunna begäras av riksdagen.

Kommunikationsverkens lönenämnd har i en liknande fråga ifrågasatt en lösning, som i huvudsak sammanfaller med vad jag i denna motion föreslår, vilket sedermera lett till beslut i angiven riktning av vederbörande styrelse (bil. 2).

Till motionen närslutes 3 st. bilagor.

På grund av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att de befattningshavare, extra som ordinarie, vid centralfängelset i Mariestad, som genom fångvården ej kunnat beredas bostäder inom Leksbergs socken eller där kunnat förhyra sig sådana på grund av rådande bostadsbrist och av denna anledning måst bosätta sig i Mariestad, förklaras vara stationerade i Mariestad med rätt för dem att åtnjuta lön därefter ävenså att denna lön måtte utgå retroaktivt från och med den 1 januari 1922 för samtliga befattningshavare, som varit eller äro berörda av förut bemälda förhållande.

Stockholm den 22 januari 1925.

Helge Bäcklund.

Avskrifter.

Bilaga I.

Till Konungen.

Genom nådigt brev den 18 november 1921 har Eders Kungl. Maj:t, sedan kungl. socialstyrelsen i ärendet avgivit infortrat utlåtande, bl. a. förklarat, att centralfängelset i Mariestad i fråga om avlöning till tjänstemän jämlikt avlöningsreglementet för befattningshavare till statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen den 22 juni 1921, skall vara att anse såsom beläget å ort, tillhörande ortgruppen C. inom den i § 9 av nämnda reglemente angivna löneplan. Som Eders Kungl. Maj:ts nämnda beslut av tjänstemannakåren vid fängelset ej ansågs fullt motiverat av för frågans vidkommande här rådande faktiska förhållande, ingavs en den 12 april 1922 dagtecknad, av motivering åtföljd underdånig anhållan, att Eders Kungl. Maj:t måtte taga ärendet under förnyad prövning samt förordna, att fängelset från och med den 1 januari 1922 finge anses såsom beläget å ort, tillhörande ortgruppen D. inom den i § 9 av förutbemälda avlöningsreglemente angivna löneplan. Efter kungl. socialstyrelsens förnyade hörande i frågan har Eders Kungl. Maj:t i nådigt brev den 19 maj 1922 meddelat berörda framställning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Kungl. socialstyrelsen har i sitt senaste underdåniga yttrande ej ansett sig kunna förorda bifall till framställningen om placering av fängelset i dyrortshänseende. Av skäl, som särskilt anförts, säger sig nämligen kungl. socialstyrelsen vid förslags avgivande för bestämmande av fängelseområdets dyrortsgruppering ha räknat med priserna å livsmedel, bränsle och lyse ävensom bostadshyrorna i Mariestad men med de billigare skatterna i Leksberg.

I ovanberörda hemställan framhölls, att vissa fängelsets befattningshavare äro boende och mantalsskrivna i Mariestad, därtill nödda och tvungna, enär privata bostäder ej finnas att hyra i Leksberg och fångvården ej har tillgång till tjänstebostäder inom socknen åt mer än en del av tjänstemännen, och uttalades därför förmodan, att dessa tjänstemän i full överensstämmelse med kungl. socialstyrelsens motivering för ortsgrupperingen redan utan vidare borde ha avlönats efter D-ortsgruppering. Dessa förhållanden anser emellertid kungl. socialstyrelsen i och för själva ortsgrupperingen sakna all betydelse, emedan kungl. styrelsen måste fasthålla vid att verkställa sina beräkningar angående levnadskostnaderna för respektive tjänstgöringsorter. Detta kungl. socialstyrelsens påstående kan ju vid närmare eftertanke synas förklarligt, då en tudelning i dyrortshänseende för härvarande tjänstemäns vidkommande skulle medföra vittgående konsekvenser och törhända helt rubba grunden för rikets dyrortsgruppsindelning. Kungl. styrelsen har dock enligt sitt uttalande ej helt kunnat bortse från att en orättvisa genom systemet vederfares förutbemälda i staden boende tjänstemän och därför uttalat sig för en individuell prövning om ersättning i de särskilda fall, då befattningshavare på grund av bostadsbrist eller andra förhållanden nödgas åt sig välja bostäder å andra och dyrare orter än tjänstgöringsorten. Sådant förhållande föreligger nu faktiskt beträffande undertecknade befattningshavare vid fängelset. Vi ha av omständigheter, över vilka vi ej själva kunnat råda, drivits att bosätta oss i staden Mariestad och enligt kungl. förordningen den 28 oktober 1910 angående

bevilling av fast egendom samt av inkomst också därigenom blivit därstädes skattskyldiga och sålunda fått vidkännas de högre skatter, som motiverat Mariestads placering i högre dyrortsgrupp i förhållande till Leksberg, där bevillingen är ringare. Dock äga vi fortfarande åtnjuta lön allenast efter den lägre C-orten. Att häruti ligger en anmärkningsvärd orätt, torde vara ofrånkomligt. Ingen av oss skulle under för handen varande förhållanden kunna bättre önska än att kungl. fångvårdsstyrelsen beredde oss tillfälle till bosättning i Leksberg, där privata bostäder till intet pris stå att uppbringa. Vi bleve därigenom skyddade för den extra skatteplåga, som våra i Leksberg likaavlönade tjänstekamrater nu undgå.

Vår lön är ju genom de sakkunnigas många och långa diskussioner så avvägd, att en extra påfrestning på densamma utöver vad livets nödtorft betingar ohjälpligt förer till stor försakelse eller skuldsättning. Avlöningsreglementets innebörd är väl den, att vi, där vi ej av bekvämlighets- eller andra rent personliga skäl valt bostad utom tjänstgöringsorten, skola, om denna plats är dyrare än orten för tjänstgöringen, äga uppbära lön efter den vår mantalsskrivningsort tillhörande ortgruppen. Då nu detta av lönetekniska orsaker enligt kungl. socialstyrelsens merberörda yttrande ej lämpligen kan ifrågakomma, får väl anses rimligt och rättvist, att en personlig ersättning borde utgå till befattningshavare, som befinna sig i nämnd situation. Inför den beskärning av dyrtidstillägget, som Eders Kungl. Maj:t genom proposition i årets riksdag förebådat, vilken beskärning kännbarast kommer att drabba oss mindre löntagare, torde kravet härför vinna ytterligare berättigande. Det är ju för övrigt ett välgrundat anspråk och till ingen del något trevande försök att erhålla större lön än vad enligt gällande avlöningsreglemente redan bort tillkomma oss. Den förbättring i lönehänseende, som den nya lönestaten väl skulle för oss innebära, har ej kommit oss helt till godo, och detta är det allenast frågan gäller, alltså en rättelse av ett missförhållande. Skola vi fortfarande avlönas efter C-ortsplacering, ehuru vi äro tvungna bo och betala skatt i D-ort, kommer den oss sålunda vållade löneavknappningen plus den vi genom dyrtidstilläggets reducering få vidkännas att göra oss i hög grad oförmögna att utan försakelse på den rena nödtorftens område kunna göra rätt för oss i utskyldsväg.

Viss om att frågan genom förestående och tidigare behandling är tillräckligt omskriven för ett förstående av rimligheten i vår begäran, drista vi oss i underdånighet anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täckes behjärta vår belägenhet och, då omplacering till D-ort av anförda skäl ej synes gå för sig, tilldela oss särskild kontant ersättning till belopp, som för de olika lönegraderna fullt motsvarar differensen därutinnan mellan D- och C-ort, och hemställes desslikes i underdånighet, att sådan ersättning må utgå retroaktivt från och med avlöningsreglementets tillämpning den 1 januari 1922, så att vi samtliga undertecknade erhålla sådan ersättning även för den tid, vi styrka oss ha varit hittills av tvingande omständigheter boende i det dyrare Mariestad.

I underdånighet bifogas ett intyg från fångelsets direktör rörande omöjligheten att erhålla bostäder i Leksberg.

Centralfängelset i Mariestad den 28 mars 1923.

Underdånigst

Gunnar Olsson,
T. f. överkonstapel.
Sigfrid Ahl,
Vaktkonstapel.

Werter Rydberg,
Vaktkonstapel.
A. Johansson,
Vaktkonstapel.

Th. Beckman,
Vaktkonstapel.
J. A. Holmén,
Vaktkonstapel.

Gustaf Hultqvist,
Vaktkonstapel.

K. E. Andersson,
Vaktkonstapel.

F. Bäckström,
Vaktkonstapel.

N. G. Peterson,
E. o. vaktkonstapel.

Emil Månsson,
E. vaktkonstapel.

F. F. Schill,
Vaktkonstapel.

Herbert Karlson,
Vaktkonstapel.

S. Hj. Nordlund,
Vaktkonstapel.

J. W. Carlsson,
E. o. vaktkonstapel.

Gust. Banner,
E. vaktkonstapel.

Emil Sjöberg,
E. vaktkonstapel.

Hj. Lindén,
Vaktkonstapel.

A. Söderberg,
Vaktkonstapel.

S. Lundgren,
Vaktkonstapel.

Gustaf E. Thärnesjö,
E. o. vaktkonstapel.

Viktor Svensson,
E. vaktkonstapel.

Direktören vid
Centralfängelset i
Mariestad.

På begäran får jag härmed intyga, att t. f. överkonstapeln Gunnar Olsson, vaktkonstaplarna Werter Rydberg, Th. Beckman, Sigfrid Ahl, A. Johansson, J. A. Holmén, Gustaf Hultqvist, F. F. Schill, Hj. Lindén, K. E. Andersson, Herbert Karlson, A. Söderberg, F. Bäckström, S. Hj. Nordlund, S. Lundgren, extra ordinarie vaktkonstaplarna N. G. Peterson, J. V. Carlsson, Gustaf E. Thärnesjö och extra vaktkonstaplarna Emil Månsson, Gustaf Banner, Viktor Svensson och Emil Sjöberg äro förutom extra ordinarie vaktkonstapeln J. V. Carlsson, som från och med den 1 november 1922 erhöi bostad i kronans hus å Marieholms kungsgård, samtliga boende i Mariestads stad, enär åt dessa tjänstemän ej hittills kunnat genom fångvårdens försorg beredas bostäder i Leksbergs socken, där fångelset är beläget, och privata bostäder inom bemälda socken ej finnas till uthyrning lediga.

Centralfängelset i Mariestad den 31 mars 1923.

I tjänsten
Karl Melén.

Kungl. Maj:ts nådiga vilja är, att fångvårdsstyrelsen avgiver underdånigt utlåtande i detta ärende. Stockholm den 5 april 1923.

På nådigste befallning:

A. Åkerman.

Kungl. Maj:ts nådiga vilja är, att statskontoret avgiver underdånigt utlåtande i detta ärende. Stockholm den 28 maj 1923.

På nådigste befallning:

Birger Ekeberg.

Underdånigt utlåtande.

Med anledning därav att möjlighet icke synes hava förefunnits för sökandena, vilka äro anställda vid centralfängelset i Mariestad, att erhålla bostäder inom Leksbergs socken, varest fångelset är beläget, och då ej oväsentliga merkostnader härigenom synas drabba dem, torde vissa billig-

hetsskäl få anses vara för handen för beredande åt dem av någon ersättning. Enligt vad fångvårdsstyrelsen upplyst föreligga emellertid likartade förhållanden även beträffande å vissa andra orter stationerade befattningshavare vid fångvården; och med hänsyn härtill lär det, därest ersättning anses böra beredas nu ifrågavarande befattningshavare vid fångvården, kunna ifrågasättas, huruvida icke samma förmån bör tillerkännas även andra befattningshavare under motsvarande förhållanden. I vilken utsträckning ersättning av denna art i så fall skulle kunna komma att utgå torde i saknad av fullständig utredning icke nu kunna bedömas.

Under sådana omständigheter och då den särskilda ersättning, varom nu är fråga, knappast torde böra utgå utan riksdagens medgivande, synes föresvarande framställning, försåvitt den anses vara värd beaktande, icke för närvarande kunna föranleda annan åtgärd än att Eders Kungl. Maj:t anbefaller fångvårdsstyrelsen att i sammanhang med framläggande av förslag till anslag av nästa riksdag inkomma med utredning av nu föreliggande fråga.

Stockholm den 6 juni 1923.

Underdånigst

C. A:son Leijonhuvud.

Karl H. Tottie.

Ture Feychting.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 5 innevarande april har Eders Kungl. Maj:t anbefallt fångvårdsstyrelsen att avgiva underdånigt utlåtande över en ansökan, däri tillförordnade överkonstapeln Gunnar Olsson med flera ordinarie och extra befattningshavare vid centralfängelset i Mariestad, vilka icke lyckats erhålla bostäder i Leksbergs socken, varest fängelset är beläget, och därför måst förhyra bostäder i Mariestad, på anförda skäl anhållit, att Eders Kungl. Maj:t täcktes för den tid, räknat från och med den 1 januari 1922, varunder en var av dem kunde styrka sig hava varit nödgade att taga bostad i Mariestad, tilldela dem ersättning med belopp motsvarande skillnaden i avlönning i den ortsgrupp C, vartill Leksbergs socken vore hänförlig, och den för Mariestad gällande ortsgruppen D.

Till åtlydnad härav får styrelsen, med återställande av remissakten, i underdånighet anföra följande.

Styrelsen har från magistrat och kommunalordförande inhämtat, att hyra för en lägenhet om ett rum och kök i Leksberg bör beräknas till 150 kronor för år och i Mariestad med 300 kronor samt för två rum och kök i den förra orten med 250 och i den senare 450 kronor, samt att krono- och kommunalutskylderna i Mariestad belöpa sig å en årsinkomst av 3,120 kronor till sammanlagt 303 kronor 24 öre samt i Leksberg å en årsinkomst av 3,125 kronor till 256 kronor 80 öre. Härav skulle framgå, att levnadskostnaderna, som för övrigt, vilket sökandena icke heller bestritt, ingen nämnvärd skillnad föreligger, vore omkring 200 kronor högre i Mariestad än i Leksberg. Härvid bör dock anmärkas, att hyran i fångvårdens bättre bostadslägenheter om två rum och kök i Leksbergs socken uppgå till 456 kronor, således till mer än ovan angivna hyra i Mariestad. Om dock sökandena på grund av omständigheterna må hava kommit i någon sämre ställning än de inom Leksbergs socken boende tjänstemännen, finner styrelsen icke någon utväg att härutinnan

åstadkomma ändring, då det svårligen kan ifrågasättas att uppdelas Mariestads-fängelsets tjänstemän på två ortsgrupper. Det torde i övrigt icke kunna undvikas, att ifråga om inkomster och utgifter någon ojämnhet av tillfälliga förhållanden inträder även för tjänstemän, boende inom samma ort. Så till exempel inträffar helt visst inom Stockholm, att den, som får sig upplåten bostad i kronans hus å Långholmen kan få sin hyra 200 kronor billigare än den som måste hyra av enskild person inne i staden.

Styrelsen anser sig sålunda ej kunna tillstyrka att, med frångående av Eders Kungl. Maj:ts förenämnda nådiga beslut såsom ansökningen åsyftar, tilldela de tjänstemän vid fängelset, vilka äro bosatta i Mariestad, särskild kontant ersättning motsvarande skillnaden i avlöningarna enligt ortsgrupperna C. och D.

I handläggning av detta ärende har deltagit, förutom undertecknad överdirektör, tillförordnade byråchefen Lindström, föredragande.

Stockholm den 22 maj 1923.

Underdånigst

Viktor Almquist.

K. Wallén.

Kungl. Maj:ts nådiga vilja är, att allmänna civilförvaltningens lönenämnd avgiver underdånigt utlåtande i detta ärende. Stockholm den 25 juni 1923.

På nådigste befallning:

Birger Ekeberg.

Underdånigt utlåtande.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd kan väl för sin del icke undgå att finna vissa billighetsskäl tala för ett tillmötesgående i en eller annan form av den utav sökandena i förevarande ärende gjorda framställningen. Under nuvarande förhållanden synes dock någon lämplig utväg i sådant avseende knappast erbjuda sig. En uppflyttning till dyrortsgruppen D av centralfängelset i Mariestad såsom stationeringsort för fångvårdspersonalen därstädes lärers sålunda icke böra ifrågakomma, då nämligen i dylikt fall även den inom landskommunen Leksberg bosatta fängelsepersonalen skulle komma i åtnjutande av sagda förhöjning, ehuru förhållandena inom sistberörda kommun icke för närvarande torde få anses motivera beviljandet av en dylik förman. Enär vidare enligt stadgandet i 8 §, 1 mom., sista stycket, av avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) stationeringsorten är bestämmande för frågan, efter vilken ortsgroup vederbörande tjänsteman äger att uppbära lön inom ifrågakommande löneklass, lärers utan särskilt medgivande av riksdagen ej heller någon uppdelning av personalen på olika ortsgrupper härvidlag kunna vidtagas. Med hänsyn till de omfattande konsekvenser i fråga om befattningshavare å skilda orter och inom olika områden av statsförvaltningen, som antagligen vore att förvänta, därest beslut komme att av statsmakterna fattas om den ifrågavarande fängelsepersonalens hänförelse till olika ortsgrupper eller om beredande i annan form av särskild ersättning å de befatt-

ningshavare, som i ansökningen avses, finner sig lönenämnden icke kunna tillstyrka avlåtandet av framställning till riksdagen i nu angivet syfte.

Lönenämnden tillåter sig emellertid i detta sammanhang erinra därom, att den fördelning av orter å olika ortsgrupper, som för kommunikationsverken fastställts genom kungörelsen den 16 juli 1920 (nr 524) och genom kungörelsen den 22 juni 1921 (nr 454) förklarats skola lända till efterrättelse jämväl vid tillämpning av avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451), inom en relativt nära framtid torde komma att underkastas en mera allmän revision, varvid de på levnadskostnaderna inom Mariestads och Leksbergs kommuner inverkan förhållanden, som beröras i den nu föreliggande framställningen, jämväl torde komma under omprövning.

Ehuru lönenämnden till fullo beaktar de synpunkter, som från fängelsepersonalens sida i förevarande ärende framförts, anser sig lönenämnden, på grund av vad nu anförts, böra hemställa, att framställningen icke måtte till någon Kungl. Maj:ts åtgärd föranleda.

I avgörandet av detta ärende hava deltagit undertecknad lönenämndens ordförande samt ledamöterna Dahlqvist, Köersner, Malmström, N. A. Nilsson, P. Nilsson och Sidenbladh.

Underdånigst

A. E. M. Ericsson.

Gudmund Silfverstolpe.

Stockholm den 25 augusti 1923.

Vidimeras ex officio:

E. Lindström.

T. f. registrator.

Bilaga II.

Avskrift av avskrift.

Underdånigt utlåtande.

Med anledning av vad svenska järnvägsmannaförbundet i föreliggande framställning anfört rörande olikheten i levnadskostnader inom Södertälje stad och vid Östertälje station har kommunikationsverkens lönenämnd hänvänt sig till socialstyrelsen med anhållan om de statistiska uppgifter, som kunna anses erforderliga för ärendets bedömande ur angivna synpunkt.

Till svar härå har lönenämnden från socialstyrelsen emottagit bifogade skrivelse av den 15 maj 1923. Av densamma framgår, att vid den av nämnda styrelse under år 1919 utförda dyrortsgrupperingen, vilken ligger till grund för den nuvarande fördelningen av stationeringsorterna i dyrhetsgrupper, de beräknade kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse befunnits vara i det närmaste lika höga i Östertälje som i Södertälje. Skatteutgifterna voro år 1919 icke obetydligt högre inom förstnämnda ort än inom den senare, under det att den beräknade hyresindexen, närmast motsvarande årshyran för 2 rum och kök, ställde sig avsevärt högre för Södertälje än för Östertälje.

Emellertid har, enligt vad socialstyrelsen vidare uppgivit, beträffande skatte-

utgifterna, en omkastning i nyssnämnda förhållande sedermera ägt rum, i det att denna utgiftspost för den normalfamilj, socialstyrelsens statistik avser, nu beräknas till 524 kronor i Södertälje och 376 kronor i Östertälje.

Denna förskjutning i fråga om skatternas storlek torde, för de befattningshavare vid statens järnvägar, om vilka i förevarande ärende är fråga, innebära, att de sammanlagda levnadskostnaderna för en i Södertälje boende tjänsteman numera överstiga motsvarande kostnader i Östertälje med minst det belopp, som utgör skillnaden i lön jämte dyrtidstillägg inom, å ena sidan, ortgruppen E, vartill Östertälje hänförts, och, å andra sidan, ortgruppen F, i vilken Södertälje inordnats.

Vid sådana förhållanden synes lönenämnden vissa billighetsskäl tala för ett tillmötesgående i och av den gjorda framställningen. Häremot kan visserligen invändas, att säkerligen även inom åtskilliga andra orter sedan år 1919 inträtt en sådan relativ ökning i skatteutgifter eller andra omkostnader, som i och för sig skulle motivera en uppflyttning av vederbörande ort till högre dyrortsgrupp än den, vari densamma nu finnes inordnad. Detta förhållande, som hänför sig till den allmänna dyrortsgrupperingen och densamma betydelse för tjänstemän, vilka äro bosatta och hava sin tjänstgöring inom en och samma ort, torde dock icke böra utgöra hinder för att söka åstadkomma en rättvis utjämning i nu föreliggande undantagsfall, som väsentligen kännetecknas av den omständigheten, att befattningshavarna av verket ålagts att vara bosatta inom en annan och dyrare ort än den, varest de till följd av sin tjänstgöring äro att anse såsom stationerade.

Med hänsyn till den av förhållandena betingade särställning, som intages av de befattningshavare, det här gäller, böra de åtgärder, som i förevarande fall kunna komma att i utjämning riktning vidtagas, vara av sådan art, att de icke i någon mån bliva prejudicerande beträffande andra tilläventyrs uppkommande frågor om förändrad gruppering i dyrortshänseende eller därmed sammanhängande spörsmål.

Vad angår sättet för åstadkommande av den önskade regleringen i nu omhandlade fall, delar lönenämnden den av järnvägsstyrelsen uttalade uppfattningen, att gällande bestämmelser synas lägga hinder i vägen för att utan vidare tilldela vid Östertälje stationerade befattningshavare lön, avsedd för den dyrortsgrupp, till vilken Södertälje hänförts. I 8 §, 1 mom., 4 stycket, uti avlöningsreglementet den 19 juni 1919 föreskrives nämligen uttryckligen, att lönebelopp skall, inom vederbörande löneklass, bestämmas efter den ortsgrupp, till vilken tjänstemannens stationeringsort blivit hänförd.

Med hänsyn härtill synes det lönenämnden, som om frågan lämpligen kunde lösas på sådant sätt, att de i ärendet avsedda befattningshavarna av järnvägsstyrelsen förklarades vara stationerade i Södertälje med bibehållen tjänstgöring vid Östertälje station. Härav skulle utan vidare följa, att de komme att uppbära lön med det för ortsgrupp F bestämda belopp. Givetvis bör vid en dylik anordning icke ifrågakomma, att vederbörande tjänsteman skulle äga att för tjänstgöringen i Östertälje uppbära traktamentsersättning eller annan särskild gottgörelse utöver honom under normala förhållanden tillkommande löneförmåner. Det sista torde för övrigt följa redan därav, att enligt av järnvägsstyrelsen för närvarande tillämpade regler i fråga om resekostnads- och traktamentsersättning m. m. Östertälje och Södertälje anses utgöra en och samma ort.

Lönenämnden får, på grund av vad sålunda anförts, hemställa,

att Kungl. Maj:t ville visa ärendet åter till järnvägsstyrelsen för ny handläggning i överenstämmelse med lönenämndens här ovan utvecklade förslag.

I avgörandet av detta ärende hava deltagit lönenämndens ordförande, ledamöterna N. A. Nilsson, Hamilton, Schultz, Eriksson och Wallin samt suppleanten P. Nilsson.

Stockholm den 22 maj 1923.

Underdånigst

C. Ekman.

G. Silfverstolpe.

Avskrift.

Till järnvägsstyrelsen.

Uti en till Kungl. Maj:t ingiven skrift har svenska järnvägsmannaförbundet på anförda skäl hemställt, att befattningshavare vid Östertälje järnvägsstation, vilka anvisats tjänstebostad i statens järnvägar tillhörig fastighet inom Södertälje stad måtte i avlöningshänseende hänföras till ortgruppen F i avlöningsreglementet för tjänstemän vid kommunikationsverken.

Till följd av särskilda remisser hava utlåtanden avgivits dels av järnvägsstyrelsen den 22 mars 1923, dels ock av kommunikationsverkens lönenämnd den 22 maj 1923, som därvid tillika överlämnat yttrande av socialstyrelsen den 15 maj 1923.

☞ Kungl. Maj:t finner förevarande framställning icke föranleda annan Kungl. Maj:ts åtgärd än att samtliga till ärendet hörande handlingar överlämnas till järnvägsstyrelsen för den åtgärd, styrelsen kan finna skäl vidtaga.

Detta får jag, på nådigste befallning, härigenom meddela.

Stockholm den 15 juni 1923.

Sven Lübeck.

Helge Berglund.

Avskrift.

Till distriktsförvaltningen vid I distriktet.

Under hänvisning till innehållet i *dels* kungl. kommunikationsdepartementets i bestyrkt avskrift bilagda ämbetskrivelse den 15 juni 1923 angående löneförmåner för vissa befattningshavare vid Östertälje station, vilka anvisats tjänstebostad i statens järnvägar tillhörig fastighet inom Södertälje stad, och *dels* bilagda transumt av kommunikationsverkens lönenämnds underdåniga utlåtande i ärendet meddelas härigenom till kännedom och efterrettelse, att kungl. styrelsen funnit skäl förklara i ärendet avsedda befattningshavare

vara, räknat från ingången av innevarande år, stationerade i Södertälje med bibehållen tjänstgöring vid Östertälje station.

Stockholm den 14 juli 1923.

Kungl. järnvägsstyrelsen

Hj. Willers.

tjf.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

M. Stennek.

Bilaga III.

På begäran får jag härmed intyga, att inom Leksbergs socken några bostäder till uthyrning icke finnas och ej heller kunna påräknas att sådana bliva inom en snar framtid, enär byggnadsverksamheten för närvarande är fullständigt stillastående.

Leksberg den 15 januari 1925.

Carl Lycken.

Kommunalnämndsordförande.
